

Міністерство освіти і науки України
Лисичанський промислово-технологічний коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Лисичанського промислово-
технологічного коледжу
_____ Н.М.Скиба
« ____ » _____ 2019 р.

**Програма вступних випробувань
для вступників на основі базової загальної середньої освіти**

УКРАЇНСЬКА МОВА

Програма

Пояснювальна записка

Програму вступних випробувань з української мови укладено на основі Державного стандарту базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. за №1392, з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України №664 від 06.06.2012 р.) та змін, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2015 р. за №585.

Матеріал програми вступних випробувань з української мови розподілено за такими розділами: «Фонетика. Орфоєпія. Графіка. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія. Елементи стилістики», «Будова слова. Словотвір. Орфографія», «Морфологія. Орфографія», «Синтаксис. Пунктуація», «Текст», «Розвиток мовлення».

Програма вступних випробувань з української мови складається з Пояснювальної записки, Переліку розділів і тем і Вимог до рівня загальноосвітньої підготовки вступників.

Перелік розділів і тем

Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія.

Звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які; позначення м'якості приголосних на письмі буквами *ь, і, є, ю, я*. Правила вживання м'якого знака.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *ї, я, ю, є*. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання апострофа. Вимова і написання слів з апострофом. Склад. Основні правила переносу частин слова. Наголос. Голосні наголошені й ненаголошені, їх вимова і позначення на письмі. Написання слів із ненаголошеними голосними, що перевіряються наголосом. Правильна вимова наголошених і ненаголошених голосних. Наголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Вимова приголосних звуків і позначення їх на письмі. Уподібнення приголосних. Подвоєні букви на позначення збігу однакових приголосних звуків. Подвоєні букви на позначення подовжених м'яких приголосних. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у - в, і - й, з - зі - із - зо*. Написання слів іншомовного походження.

Лексикологія. Фразеологія. Елементи стилістики

Словниковий склад української мови. Походження слів: власне українські й запозичені слова. Доцільне вживання запозичених слів. Використання слів: загальноновживані (нейтральні) та стилістично забарвлені слова; професійні слова і терміни. Доцільне вживання професійних слів, термінів, стилістично забарвлених слів. Розвиток словникового складу: застарілі слова і нові слова (неологізми).

Лексичне значення слова. Вживання слів відповідно до їх значення. Однозначні й багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Доцільне використання слів у переносному значенні. Групи слів за значенням: омоніми, синоніми, антоніми. Використання синонімів для уникнення не виправданих повторень слів.

Фразеологізми, їх лексичне значення. Вживання фразеологізмів.

Типи словників: словник іншомовних слів; тлумачні й перекладні словники; словники синонімів, антонімів; фразеологічний словник.

Будова слова. Словотвір. Орфографія

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення. Корінь, суфікс, префікс, закінчення – значущі частини слова. Вимова і написання префіксів *з-, с-, роз-, без-*.

Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід слів з однієї частини мови в іншу.

Вимова і правопис префіксів *пре-, при-, прі-*.

Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків у коренях слів. Чергування приголосних звуків. Зміни приголосних при творенні слів. Сполучні *е, о* в складних словах. Написання слів з *нів-* разом, через дефіс, з апострофом. Дефіс у складних словах. Творення і правопис складноскорочених слів.

Морфологія. Орфографія

Іменник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Загальні і власні назви. Велика буква і лапки у власних назвах.

Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що мають форму тільки однини або тільки множини. Відмінки іменників. Кличний відмінок в українській мові. Типи відмін іменників. Правильне вживання відмінкових закінчень іменників. Особливості відмінювання іменників, що вживаються тільки в множині.

Незмінювані іменники.

Основні способи творення іменників. *Не* з іменниками. Букви *е, и, і* в суфіксах *-ечок-, -ечк-, -ичок-, -ичк-, -інн(я), -енн(я), -н(я), -инн(я), -ив(о), -ев(о)*.

Прикметник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні й короткі форми прикметників; паралельні відмінкові закінчення.

Ступені порівняння прикметників. Утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Прикметники твердої і м'якої груп, їх відмінювання. Способи творення прикметників.

Не з прикметниками. Букви *ь, е, у* в суфіксах на означення пестливості і неповноти ознаки: *-еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -уват-, -юват-*. Букви *ь, е, о*,

и, і в прикметникових суфіксах *-ськ-, -ев- (-єв-), -ов- (-йов-, -ьов-), -ин-, ін-, -ичн-, -ічн-*, а також у прикметниках на *-зький, -цький*.

Букви *н* і *нн* у прикметниках. Написання складних прикметників разом і через дефіс. Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні і складені. Відмінювання кількісних числівників.

Відмінювання порядкових числівників.

Роздільне написання складених числівників, написання разом порядкових числівників із *-сотий, -тисячний, -мільйонний, -мільярдний*.

Займенник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.

Особові та зворотний займенники, їх відмінювання. Буква *н* в особових займенниках 3-ї особи після прийменників.

Питальні і відносні займенники, їх відмінювання.

Неозначені й заперечні займенники, їх творення і відмінювання. Дефіс у неозначених займенниках. Ні в заперечних займенниках.

Присвійні, вказівні, означальні займенники, їх відмінювання.

Вживання займенників *Ви, Ваш* у ввічливо-пошанному значенні при звертанні до однієї особи. Написання цих займенників з великої букви.

Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливі форми дієслова: дієприкметник, дієприслівник. Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.

Не з дієсловами.

Доконаний і недоконаний види дієслів. Часи дієслова. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Правопис *-ться, -шся* в кінці дієслів. Теперішній час. Майбутній час. Відмінювання дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієслова I та II дієвідмін. Букви *е, и* в особових закінченнях дієслів I та II дієвідмін.

Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного і наказового способів. Буква *ь* у дієсловах наказового способу.

Безособові дієслова.

Способи творення дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання дієприкметників. Правопис голосних у закінченнях дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Виділення комами дієприкметникових зворотів (після означуваного іменника).

Активні і пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього і минулого часу. Правопис голосних і приголосних у суфіксах дієприкметників. *Н* у дієприкметниках та *нн* у прикметниках дієприкметникового походження. *Не* з дієприкметниками.

Безособові дієслівні форми на *-но*, *-то*, їх вживання.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. *Не* з дієприслівниками. Дієприслівниковий зворот. Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення.

Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи творення прислівників.

Букви *н* та *нн* у прислівниках. *Не* і *ні* з прислівниками. *И* та *і* в кінці прислівників. Дефіс у прислівниках. Написання прислівників разом і окремо.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності й підрядності, їх види. Написання сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Розряди часток за значенням. Написання часток *-бо*, *-но*, *-то*, *-от*, *-таки*. *Не* з різними частинами мови.

Вигук як особлива частина мови. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

Синтаксис. Пунктуація

Словосполучення. Будова і види словосполучень за способами вираження головного слова.

Речення. Види речень за метою висловлювання, за інтонацією, за будовою; розділові знаки в них. Порядок слів у реченні. Логічний наголос.

Підмет і присудок як головні члени речення. Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний). Тире між підметом і присудком.

Правильне вживання форм присудка при підметі, вираженому словосполученням або складноскороченим словом. Єдність видо-часових форм дієслів-присудків як засіб зв'язку речень у тексті. Дотримання правильної інтонації у реченнях без зв'язки.

Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки. Види обставин (за значенням). Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.

Обставини часу як засіб зв'язку речень в описових і розповідних текстах, їх синонімічність. Стилiстична роль означень і порівняльних зворотів у художньому мовленні.

Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) і підмета (називні).

Правильне вживання безособових речень.

Речення двоскладні й односкладні різних видів як синтаксичні синоніми. Вживання в описах називних речень для позначення часу і місця. Використання односкладних речень для відтворення стану природи.

Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях. Вживання еповних речень у діалозі, а також у структурі складних речень для уникнення невиправданих повторень. Дотримання інтонації неповних речень.

Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком) як засіб деталізації та конкретизації. Речення з кількома рядами однорідних членів. Кома між однорідними членами. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка і тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

Правильна побудова речень із сполучниками *не лише..., а й..., як..., так і...*.
Синонімічність ряді однорідних членів з різними типами зв'язку між ними.
Інтонація речень з однорідними членами.

Речення зі звертаннями. Форми звертань у діалозі, приватних листах та офіційних документах. Звертання непоширені й поширені. Розділові знаки при звертанні.

Вставні слова (словосполучення, речення), розділові знаки при них. Використання звертань і вставних слів для передачі ставлення до адресата. Синонімічність вставних слів і речень. Використання вставних слів як засобу зв'язку речень у тексті. Інтонація речень із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями).

Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення, в тому числі уточнювальні. Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Правильна побудова речень із дієприкметниковими і дієприслівниковими зворотами. Дієприслівникові звороти як засіб зв'язку речень у тексті.

Інтонація речень з відокремленими й уточнювальними членами.

Складне речення, його ознаки. Засоби зв'язку простих речень у складному: інтонація та сполучники або сполучні слова; інтонація. Складні речення з безсполучниковим і сполучниковим зв'язком.

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Сміслові зв'язки між компонентами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Інтонація складносурядного речення. Синонімічність складносурядних речень з різними сполучниками, а також складносурядного речення і ряду простих речень.

Складнопідрядне речення; його будова і засоби зв'язку в ньому.

Розділові знаки між головною і підрядною частинами речення. Основні види складнопідрядних речень з підрядними частинами: означальними, з'ясувальними, обставинними (місця, часу, ступеня і способу дії, порівняльними, мети, умови, причини, наслідку, допусту).

Складнопірядне речення з кількома піряд частинами. Розділові знаки в ньому.

Інтонація складнопірядного речення. Синонімічність сполучникових складних речень, складнопірядних і простих з відокремленими членами.

Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між компонентами в безсполучниковому складному реченні. Розділові знаки між частинами безсполучникового складного речення.

Інтонація безсполучникового складного речення. Синонімічність складних речень із сполучниками, без сполучників і простих речень.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Синонімічність складних і простих синтаксичних конструкцій.

Пряма і непряма мова як способи передачі чужого мовлення. Розділові знаки при прямій мові.

Цитата як спосіб передачі чужого мовлення. Розділові знаки при цитаті.

Діалог і полілог. Розділові знаки в діалозі та полілозі.

Синонімічність різних способів передачі прямої мови. Заміна прямої мови непрямою. Інтонація речень з прямою мовою, діалогом.

Текст

Текст, його ознаки. Зміст і будова тексту. Види інформації в тексті: відоме і нове. Види і засоби внутрішньотекстового зв'язку. Абзац.

Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.